

Geef mantelzorgers een stevige ondersteuning

De Volkskrant 22 jan 2019

Liesbeth Hoogdijk is directeur van MantelzorgNL, de landelijke vereniging voor mantelzorgers.

MANTELZORG

Organiseer de mantelzorg in Nederland net zo goed als de zorg voor jonge kinderen.

De mogelijkheden van de mantelzorger worden schromelijk overschat. In tegenstelling tot de professionele zorgverlener heeft de mantelzorger geen richtlijnen of protocollen. Hij is eigenlijk vogelvrij.

Meestal wordt iemand het zonder voorbereiding. Opeens realiseert hij zich dat hij het geworden is: mantelzorger, zonder diploma, vaak zonder adequate opleiding, maar wel met de volle verantwoordelijkheid voor een naaste. Een bijna sluipend proces waarin de mantelzorger opeens voor voldongen feiten staat. Of instapt op een hectisch moment als degene van wie hij houdt abrupt zorgvrager is geworden.

De mantelzorger loopt niet alleen het risico in een oerwoud van wetten en regels te verdwalen, ook staat hij vaak nog vóór het zogenoemde keukentafelgesprek met 3-0 achter. Ga maar na, de ambtenaar van de gemeente is geschoold om dit maatwerkgesprek te voeren. Bovendien is hij bekend met de financiële kaders van de gemeente. Zeker, uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat de burger ook voordelen ziet in de nabijheid van de gemeente. Maar daarmee is nog niet de gelijkwaardigheid geregeld. Met de decentralisatie van de

langdurige zorg is een gigantisch arsenaal aan hulpmiddelen ingezet om de professional te equiperen. Met dure programma's als In voor Zorg of Waardigheid en Trots werd de kwaliteit van de professionele zorgverlening opgekrikt. En ondertussen hebben alle zorgprofessionals richtlijnen, protocollen, kwaliteitsstandaarden en convenanten om ervoor te zorgen dat zij hun werk goed kunnen uitvoeren én weten waar zij rekening mee te houden hebben.

En de mantelzorger? Die kreeg niets. Geen protocol en zelfs geen juridische bescherming; dat zou immers het uitgangspunt van 'maatwerk' in de weg staan. Het komt op mij over als vals spel. Niet in z'n bedoeling, wel in z'n effect.

Vergelijk dat eens met hoe we in Nederland de zorg voor jonge kinderen hebben geregeld. Van consultatiebureau tot ouderschapsverlof: het is allemaal vele malen beter georganiseerd. Er zijn ruimhartige verlofregelingen voor werkende ouders. En om werk en zorg te combineren, staat ouders opvang ter beschikking. Naast het eigen netwerk van opa en oma zijn er gastgezinnen of kinderdagverblijven.

Natuurlijk betaal je zelf ook mee, maar de samenleving draagt het grootste deel van de kosten. Daarnaast is er een ondersteunend en desgewenst hulpverlenend systeem, beginnend bij het consultatiebureau dat goed de ontwikkeling van kind volgt én aandacht heeft voor de

jonge ouder(s). Desgewenst kan extra hulp worden ingeroepen bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) of andere opvoedingsadviescentra. Eén ding is zeker, als ouder sta je er niet alleen voor.

Wat als we de mantelzorg op een vergelijkbare manier organiseren? Denk daarbij aan een basisniveau van ondersteuning voor mantelzorgers. Niet vrijblijvend, kleinschalig en gefragmenteerd zoals nu, maar met een stevige professionele basis, een *outreaching* werkwijze en voldoende en kwalitatief goed ondersteuningsaanbod.

De dochter die voor haar dementerende ouder zorgt, kan erop vertrouwen dat dagbesteding en/of thuiszorg beschikbaar is. De ouders van een meervoudig gehandicapt kind hoeven niet jaarlijks bij de gemeente het persoonsgebonden budget (PGB) opnieuw aan te vragen voor de ondersteuning thuis, maar krijgen een indicatie voor vijf jaar, zodat continuïteit is gewaarborgd.

De werkende mantelzorger die thuis de zorg heeft voor zijn door een hersenbloeding halfzijdig verlamde vrouw, en ook zorgt voor kinderen en huishouden, krijgt gewoon huishoudelijke hulp. Want de samenleving verwacht niet dat hij om tien uur 's avonds ook nog het toilet schoonmaakt. En op zijn werk is zijn thuissituatie bespreekbaar en wordt zijn werkgever gecompenseerd voor kosten van noodzakelijk zorgverlof.

De mantelzorger die van een bijstandsuitkering rond moet komen en graag voor zijn oude moeder wil zorgen, krijgt een vergoeding voor reiskosten.

De overheid sprak vijf jaar geleden, met de grootschalige overheveling van taken naar de gemeenten, mooie woorden: zorg voor elkaar in een 'participatiesamenleving'. Laten we dan wel zorgen voor een gelijk speelveld, zodat de mantelzorger zijn rol ook serieus kan vervullen. De overheid zei destijds A, het wordt tijd om nu B te zeggen.

De ouders van een meervoudig gehandicapt kind moeten niet jaarlijks het PGB opnieuw hoeven aan te vragen